

Obsah

Rozhovory o češtině v odpovědích oddělení jazykové kultury ÚJČ AV ČR	13
Jak používat tuto knihu	17
VÝSLOVNOST	19
Výslovnost osobních a zeměpisných jmen	20
<i>Sarah (20), Louis de Funès (21), Olof Palme (24), Král Olaf (25), Robinson Crusoe (26), Erling Haaland (27), Robert (28), Martin Luther (29), Roosevelt (30), Georgia (31)</i>	
Výslovnost obecných jmen a jiných slovních druhů	33
<i>Agastache (33), Trébuchet (34), Výslovnost určitých tvarů slovesa být (35), Coleslaw (36), Klovatina (38), Personál (39), Na pyruších hnízda (40), Čintamani (41), Mem (42), Kombucha (44), Výslovnost spojení na shledanou (45)</i>	
PRAVOPIS	47
Psaní velkých písmen	48
<i>Mariánský sloup (48), Ekologická nobelovka (49), Montessori (50), Facebook (51), Tea tree oil (52), Československý stát (52), Silvestr (53), Sídliště nad Lužnicí (55), Městská část Praha 3 (56)</i>	
Hlásky	58
<i>Vízo, výzo (58), Sv. Dyndy (58), Pěšo (60), Třídění (61), Gazpacho, gaspacho (62), Svidřík (63), Kril (64), Obsese a obscénní (64), Krasozimnění (66), Majlant a majlant (66), Greenwashing (67), Kablík (68), Rezilience (69), Kimči (71), Fleška (72), Kontroverzní vs. kontraverzní (73), Polyuretan (74), Müsli (75), Pod párou vs. pod parou (76), Blejzr</i>	

a žerzej (77), *Overlay vs. overlej* (78), *Lúzr* (80), *Spunktovat a zpunktovat* (81), *Stopit a ztopit* (82), *Expertíza* (83)

Interpunkce 85
Živého nebo mrtvého (85), *Interpunkce a emotikony* (86),
Barvy (86), *Sociálněpatologické jevy* (87)

Hranice slov 90
Sexepíl (90), *Tříčtvrtěhodina a tři čtvrtě hodiny* (91), *Po lopatě a polopatě* (92), *Showroom* (94), *Blendedlearningový* (95),
Onlinemarketingový (96), *Zpod* (97), *Krimi* (98)

MORFEMATICKÝ ROZBOR 99

Kořen slova vykat (100), *Kořen slova kreslit* (101)

SLOVOTVORBA 103

Obecná jména 104
Hráč curlingu (104), *Živelní* (105), *Stěnička* (106),
Judikaturní, judikatorní (107), *Přeživší holokaustu* (109),
Krůtě (110), *Ustajitel, ustájitel, ustajovatel, ustájovatel* (111),
Zplynovat, zplyňovat (112), *Množárna, množírna* (113),
Předpona ve slově otevírat (114), *Pivovarská, pivovarnická škola* (115), *Čalouničina, čalounicina práce* (116), *Přídavné jméno od spojení za sklem* (117), *Rozsvícení, rozsvěcení* (118),
Šerpa a šerpka (119), *Stratěžka* (120), *Výpustní, výpustné potrubí* (121), *Pruhatý, pruhovatý a pruhovaný* (122), *Zdravotní bratr* (123), *Farní, farská zahrada* (124), *Oboupohlavní, oboupohlavný* (126), *Třicetiny, třicátiny* (127), *Dvacetjednička, dvacet jednička* (128), *Dvaapůlletý, dvouapůlletý* (129),
Zplnoletit, zplnoletnit (130), *Napínací rám vs. sušicí rám* (131),
πkrát a π-krát (132)

Odvozování zeměpisných a obyvatelských jmen 134
Severomakedonec (134), *Čechoslovačka, Čechoslovenka* (134),
Kazach i Kazachstánek vs. Pákistánec (135), *Brňanaňan* (136),
Obec Srch – přídavné a obyvatelské jméno (137), *Moravský Slovák* (138), *Jaroslavský, jaroslavlský* (139),

*Cuzco – cuzcoský (141), Bretonský, bretaňský (142),
Milevsko (143), Normanský, normandský (144),
Novgorod (145), Donbas (148)*

TVAROSLOVÍ 149

Skloňování obecných jmen 150

*V nohách postele (150), Krav maga (151), Koronaviru
vs. koronavirusu (153), Na kolech (154), Loutka s dřevěnými
nožičkami (154), Hošové (155), Kasárna, kasárny (156),
Fotovoltaik (157)*

Skloňování vlastních jmen osobních 164

*Šinzóa Abeho (158), Mendlovo vs. Mendelovo náměstí (159),
Adrián Guľa (160), Joe Biden (161), Vercingetorix (162)*

Skloňování vlastních jmen zeměpisných 164

*Hrnčíře (164), Lužice (165), Ochoz u Brna (166),
Jajce (167)*

Skloňování – ostatní vlastní jména 169

Vánoci, Vánocemi (169), Meta (170), AstraZeneca (171)

Ostatní slovní druhy 173

*Budiž vs. buďtež (173), O Putinově, Putinovu Rusku,
k Putinově, Putinovu Rusku (174)*

SYNTAX 177

Vazebnost 178

*Přivodit bžundu (178), Hulákat jako na lesy vs. jako
na lese (179), Děti jsou zapojeny do práce v projektu
vs. na projektu (179), Zaměnit něco s něčím a zaměnit něco
za něco (180), O přestávku (181), Manifestovat proti, demonstrovat
za (182), Udělit pokutu (184), Být bytem (185), Nulová tolerance
čeho vs. proti něčemu (186), Komunikovat přes internet a mobilním
telefonem (187), Vážít si a cenit si (189), Na zdraví Jardovi
vs. na zdraví Jardy (190), Mít logiku, dávat smysl (191), Přinášet
v oběť (191), Mnohoúhelník je opsán kružnicí (193)*

Shoda 195

Mávat rukama – jima, nebo jimi (195), Nejsem nikdo (196), Čtyři celé dvě procenta lidí podstoupil_ (197), Byli jsme to my, kdo si toho všiml_ (198), Jitčin_ kamarádky a kamarádi (199), Kněžny a knížata tančil_ (200), Během dvou let, které uběhl_ (201), Čímž pádem (202), Jednak (a jednak) (203)

Slovosled 206

Dvě předložky vedle sebe (206)

Konkurence zvratného a nezvratného zájmena 210

Řekněte nám o sobě vs. o vás více (210), Vybrat pilu do své vs. vaší dílny (210)

SLOVNÍ ZÁSoba A VÝZNAM SLOV 213

Odoperovat (214), Pojmenování muže s profesí hospodyně v domácnosti (215), Dveřová komedie (217), Autarkický člověk (217), Protestovat (218), Křest knihy jinak (219), Mírnix týrnix (220), Akompanista (221), Procovský (222), Replikovat (222), Projektové a projekční práce (224), Popojíždět a pojíždět (225), Mít naklizeno (226), Kradař (226), Víc jak vs. víc než (227), Vakcinovat (228), Nasazovat na někoho (229), Ptydepe (230), Tlum (231), Být k mání (232), Hrudník (233), Zcizit a odcizit (235), Novorozeně a novorozenec (237), Pěstovat, nebo chovat ústřice (238), Suchovod (239), Kuchyně, nebo kuchyň (240), Kardamom, nebo kardamon (242), Obmeškalý, nebo obmeškaný (243), Série podcastů (244), Trubec (246), Emoce a pocit (246), Smrtnost (248), Kurzarbeit (248), Lockdown (249), Eňo ňůňo (250), Uhnout (se) (252), Štědrovničky a troníčky (253), Rozvolňovat (254), Směřovat a směřovat (255), Paličkářka (256), Čtvrťka (257), Lokše (258), Ambulance (260), Fysikát (262), Polévka s těstovinou (262), Recenzní posudek (264), Hromosvod a bleskosvod (265), Nesmírný (266), Medle (267), Fungl (268), Před(e)včírem (269), Květník (270), Vyrážet Ježíška (271), Mohamed a hora (272), Jít s sebou (273), Kohorta (274), Viněta (276), Udržitelny (277), Svatý Martin na brúně (278)

ETYMOLOGIE 281

Gauner (282), *Buchta* (282), *Bažant* (283), *Horník* (284),
Techtle mechtle (285), *Meššúrs* (286), *Deprese* (287),
Doprava (287), *Velbloud* (288), *Brusle* (289), *Zbrocený* (291)

ONOMASTIKA 293

Sis(s)i (294), *Širo(k)ko* (294), *Alžběta a Charles* (295),
Kostnice (296), *Piran* (297), *Horská Kvilda* (298)

STYLISTIKA A PRAGMATIKA 299

Posunout o týden dopředu (300), *Zjistí, jestli tam je, nebo jestli tam není návod* (301), *Na shledanou na hřbitově* (302), *Asterisk neboli hvězdička* (303), *Druhá předsedkyně* (304), *Pokud vás vaše dítě občas nesnášelo* (305), *Hokejová Sparta, fotbalová Slavia* (306), *Ze stoprocentně obnovitelných zdrojů* (306), *Oslovování cizinců 5. pádem* (307), *Stát nesmí ovládat zájmové skupiny* (307), *Nebo...?* (308), *Došlo k vyšetření* (309), *Děkuji předem* (309), *Stupně Celsia* (310), *Ahoj všichni* (310)

ZKRATKY, ZNAČKY, ČÍSLA A ČÍSLOVKY 313

5boj (314), *DEPO 2015* (315), *Covid-19* (316), *PES* (317)

TRANSKRIPCE A TRANSLITERACE 319

Kyjev vs. Kijiv (320), *Čerokézové, Čerokiové a Cherokee* (321),
Tokio (322), *Bora-Bora* (323), *Tchaj-wan* (324), *Alma-Ata a Almaty* (324), *Volodymyr Zelenskyj* (326)

ÚPRAVA PÍSEMNOSTÍ 327

Bibliografické údaje v eseji (328), *Oprava chyb ve starších textech* (328), *Umístění spojení in memoriam* (329)

LINGVISTICKÁ TERMINOLOGIE 331

Kodifikované vzory podstatných jmen (332), Jmenné číslo (334)

Souborný seznam literatury	335
Jmenný rejstřík	336
Věcný rejstřík	339
Summary	366

Zkratky autorů

mb	Martin Beneš
ač	Anna Černá
od	Ondřej Dufek
kd	Klára Dvořáková
bm	Barbora Martinkovičová
hm	Hana Mžourková
jr	Jitka Rosenbaumová
ks	Kamila Smejkalová
is	Ivana Svobodová
vš	Veronika Štěpánová
av	Anna Vrbová